Elinvoimakeskus

Pieksämäen vesienhoitoryhmä

Pieksämäen vesienhoitoryhmän kokous

MS Teams

Heidi Valta

7.10.2026

elinvoimakeskus.fi

Asialista

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen
2. Edellisen kokouksen pöytäkirja
3. Vesienhoidon tilannekatsaus
4. Vesienhoidon edistäminen
5. Hankkeet
   - Vesienhoitohankkeet
   - Lintuvesihankkeet
   - Vesitaloushankkeet
   - Muut kunnostushankkeet
   - Metsätalouden vesiensuojeluhankkeet
   - ACWA LIFE
   - Kyyveden valuma-aluetalkkari
6. Muut asiat
7. Seuraava kokous
8. Kokouksen päättäminen

Lupa- ja valvontavirasto

Vesienhoidon tilannekatsaus

Liisa Muuri

Vesistöasiantuntija

Vesien- ja merenhoidon yksikkö

Vesienhoidon tilannekatsaus 1/3

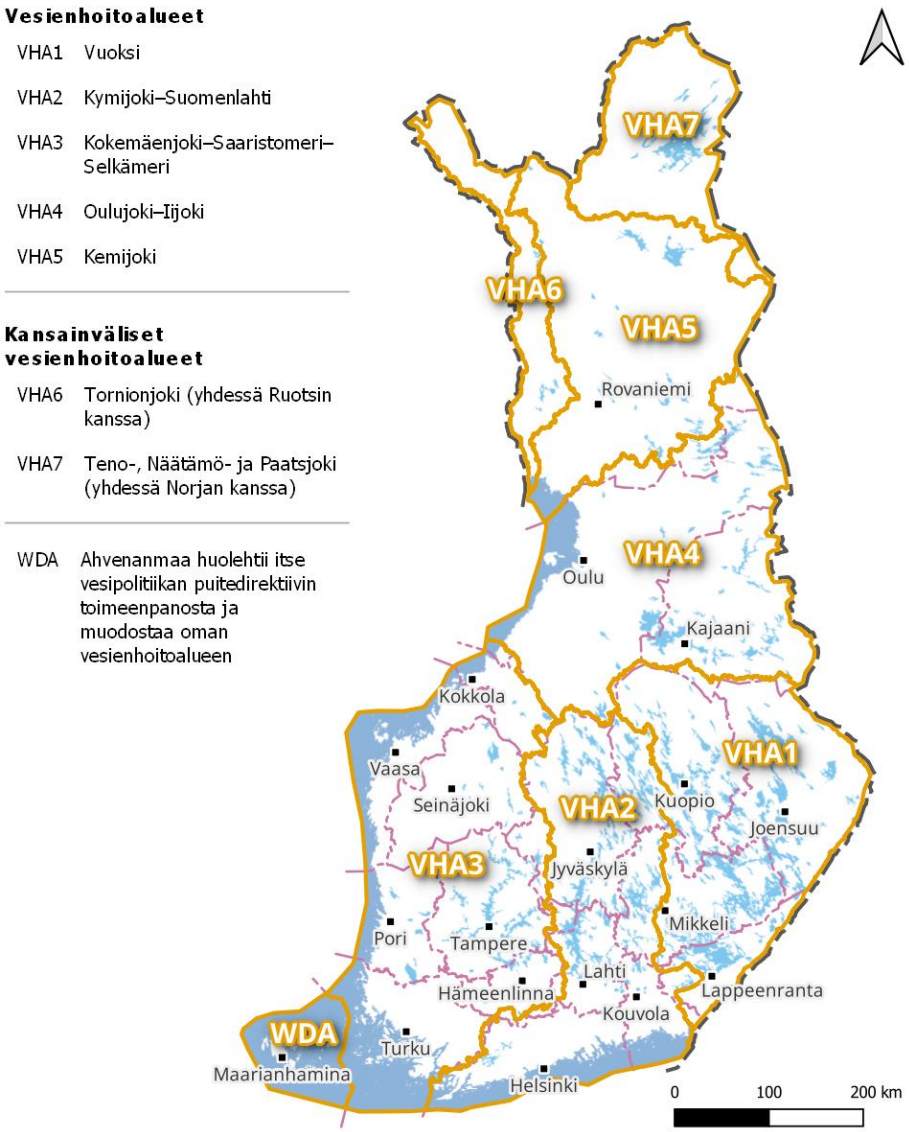
- Vesienhoidon suunnittelu 4. vesienhoitokaudelle 2028-2033 käynnissä
- Vesimuodostumille on arvioitu ihmistoiminnasta johtuvat paineet/riskit, jotka vaikuttavat vesien tilaan sekä tarkemmin ne, jotka uhkaavat tavoitetilan saavuttamista ja tavoitetilassa pysymistä
- Pinta- ja pohjavesien tila-arviot valmistuneet 2026, perustuvat pääosin v. 2017-2023 seuranta-aineistoihin
  - Tiedote 17.6.
  - Kevomu-vesistöt: luokittelu valmistuu syksyllä 2026
  - Tarkemmat tiedot alustavasta luokittelusta julkaistaan joulukuussa 2026 kuulemisen alkaessa
  - Lainvoiman uusi luokitus saa valtioneuvoston hyväksyessä vesienhoitosuunnitelmat joulukuussa 2027

Lupa- ja valvontavirasto

Vesienhoidon tilannekatsaus 2/3

- Ihmistoiminnan merkittäville paineille/riskeille on suunniteltu toimenpiteet, joilla pyritään saavuttamaan tavoitetila tai varmistamaan tavoitetilassa pysyminen
  - Suuri osa pintavesien toimenpiteistä laaditaan suunnittelualuekohtaisesti (Suomessa 72 kpl), osa kohdennetaan pintavesimuodostumiin
  - Pohjavesien toimenpiteet laaditaan pohjavesimuodostumakohtaisesti
  - Lisäksi ohjauskeinoja, jotka esitetään vesienhoitosuunnitelmaehdotuksessa
- Ympäristötavoitteet ja mahdolliset poikkeamiset tavoitteista asetettu
- Asiakirjaluonnosten viimeistely ja käännökset syksyllä
- Vesienhoitosuunnitelmaehdotukset käsitellään vesienhoitoalueen ohjausryhmässä syksyllä: 28.9. VHA2, 8.10. VHA1

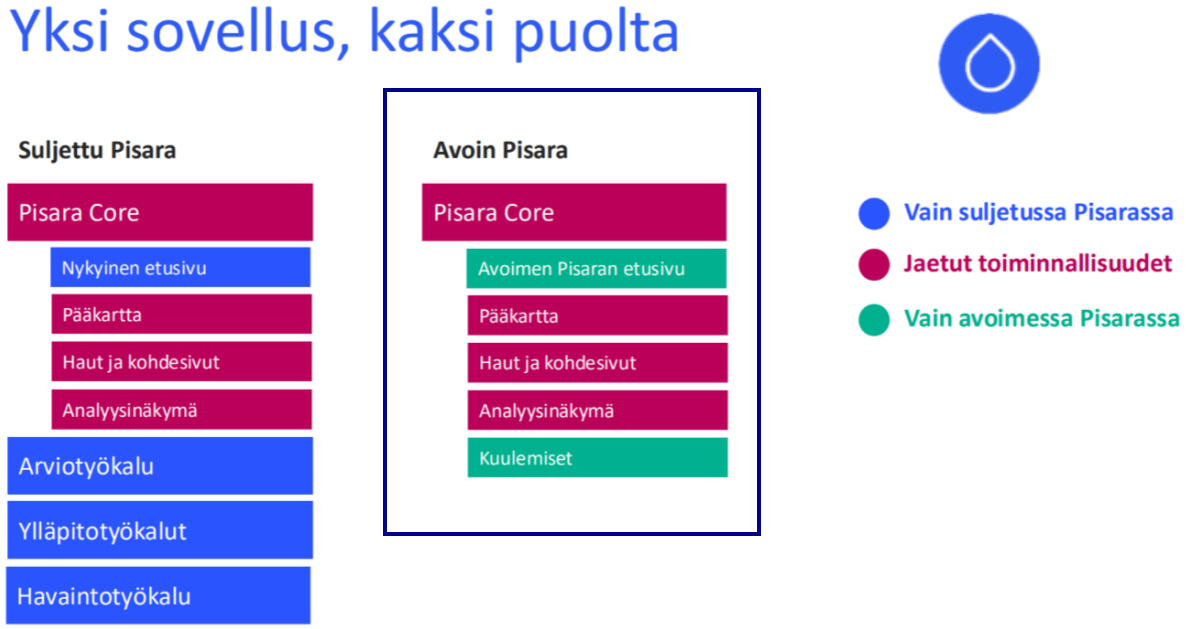
Vesipuitedirektiivin mukaiset vesimuodostumat 4. suunnittelukausi / Lähde: Suomen ympäristökeskus
Vesienhoitoalueet / Lähde: Suomen ympäristökeskus
Hallinnolliset aluejaot (vektori) 1:1 000 000 / Lähde: Maanmittauslaitos (2026-01)
Nimistö / Lähde: Maanmittauslaitos (2026-02)

Vesienhoidon tilannekatsaus 3/3

- Kuuleminen ehdotuksista vesienhoitosuunnitelmiksi 1.12.2026-31.5.2027
  - Kuulemisaineistoina:
    - Ehdotus vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi
      - Vesienhoitoaluekohtaiset tiedot, Osa 1
      - Suunnittelussa käytetyt menetelmät ja periaatteet, Osa 2 (yhteinen osa)
  - Ehdotus vesienhoitoalueen toimenpideohjelmaksi
  - Vesimuodostumakohtaiset tiedot Avoin Pisara -palvelussa
- Kuuleminen samaan aikaan merenhoidon ja tulvariskien hallinnan kanssa
- Kuulemisen aikana ja sen jälkeen tehdään tarkistukset suunnitelma-asiakirjoihin
- Valtioneuvosto hyväksyy vesienhoitosuunnitelmat vuosille 2028-2033 joulukuussa 2027
- Uusi hoitokausi alkaa 2028

Pisara kuulemisen tukena

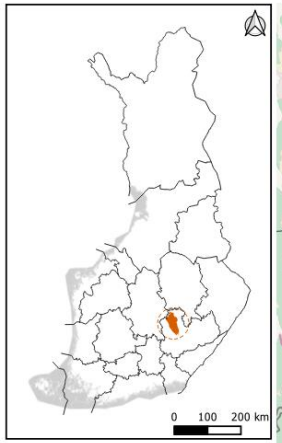
- Osoite: https://pisara-avoin.syke.fi (ei toimi vielä, avataan kuulemisen yhteydessä)
- Palveluun viitataan kuulemisasiakirjoissa eri yhteyksissä
- Palvelu ns. ”riisuttu versio suljetusta Pisarasta uudella etusivulla”
  - Pisaran pääkartta, hakutoiminnallisuudet, kohdesivut
  - Etusivu: kehitetään siihen suuntaan, että löytäisi helposti haluaman teeman/alueen/muodostuman
- Sisältää: meri, pintavedet, pohjavedet
- Sidosryhmiä osallistunut suunnitteluun
- Ei tarvitse rekisteröitymistä

Lupa- ja valvontavirasto

SUUNNITTELUALUE:
MÄNTYHARJUN REITIN POHJOISOSA-KYYVESI

SUUNNITTELUALUE:
RAUTALAMMIN REITTI

SUUNNITTELUALUE:
YÄNJÄRVI-TUUSJÄRVI-SYSMÄJÄRVI-SYYSJÄRVI

Ekologinen tila 2025, toimenpidetarve

- Tavoitteena nykytilan ylläpitäminen, perustoimenpiteet
- Tila riskissä heikentyä, perustoimenpiteiden lisäksi täydentäviä toimenpiteitä
- Tavoitteena tilan parantaminen, perustoimenpiteiden lisäksi täydentäviä toimenpiteitä

Maanpeite 2024

- rakennettu alue
- maatalousalue
- metsä sekä avoimet kankaat ja kalliomaa

- suunnittelualueen raja
- maakuntaraja
- valtakunnan raja
- valtatie
- kantatie

Vesipuitedirektiivin mukaiset vesimuodostumat 4. suunnittelukausi / Lähde: Suomen ympäristökeskus
Vesienhoidon suunnittelualueet / Lähde: Suomen ympäristökeskus
Tie- ja katuverkko Digiroad / Lähde: Väylävirasto CC BY 4.0
Corine maanpeite 2024 (vektori) / Lähde: Suomen ympäristökeskus, Euroopan ympäristökeskus, Euroopan unioni/Copernicus
Hallinnolliset aluejaot (vektori) 1:1 000 000 / Lähde: Maanmittauslaitos (2026-01)
Nimistö / Lähde: Maanmittauslaitos (2026-02)

KRS-sektorin toimenpiteet Pieksämäen seudulla

Pienen rehevöityneen järven kunnostus (pinta-ala <5 km^2)	Suuren rehevöityneen järven kunnostus (pinta-ala >5 km^2)	Kalankulkua helpottava toimenpide	Säännöstelykäytännön kehittäminen
Heiniö	Haapajärvi (Kangasjärven alapuolella)	Haapajoki	Maavesi, itä
Hirvijärvi	Kyyvesi, Juurikkaselkä	Längelmäenjoki	Maavesi, länsi
Ihastjärvi	Kyyvesi, keskusallas	Pohjois-Virmas	
Iso-Nivu	Pieksänjärvi	Loukee	
Kyyvesi, Hirviselkä		Nykälänjoki	
Kyyvesi, Suovunselkä			
Kyyvesi, Viikarinlahti	**Erityisalueiksi nimettyjen Natura-alueiden kunnostus**	**Joen elinympäristökunnostus (valuma-alue >100 km^2)**	**Muu suoraan vesistöön kohdistuva toimenpide**
Paljo	Kirkko-Surnui	Nykälänjoki	Maavesi, itä
Pieni-Rummukka	Tuomiojärvi		Maavesi, länsi
Pieni-Virmas			
Syvänsi			

Lisäksi kolmelle suunnittelualueelle yhteensä

- valuma-aluesuunnitelmia 13 kpl
- pienten virtavesien kunnostuksia 30 kpl
- pienten rehev. järvien kunnostuksia 11 kpl

Vesienhoidon edistäminen

Elinvoimakeskus

Ajankohtaista

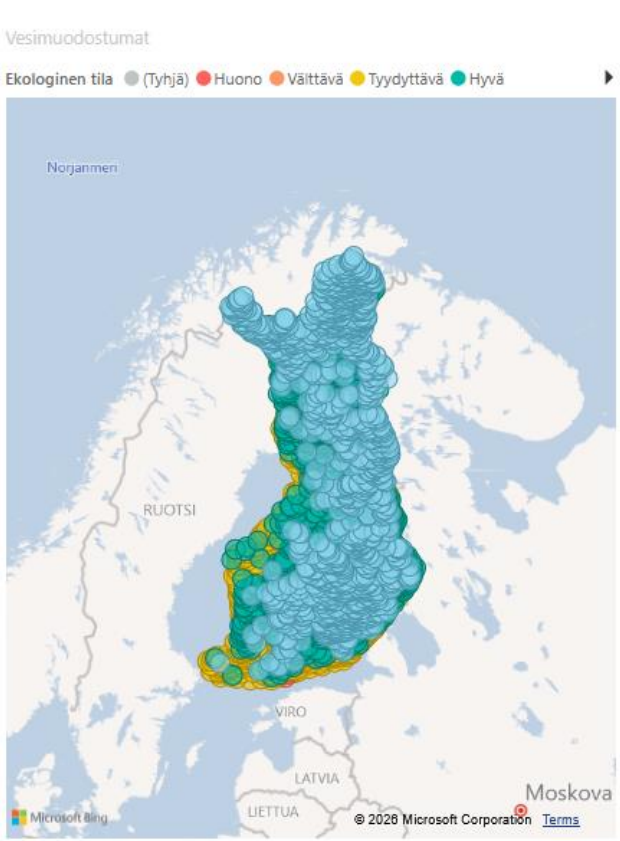
- Itä- ja Kaakkois-Suomen vesienhoidon uutiskirje Loiskaus julkaistu, tilaa uutiskirje
- Vesienhoidon avustushaku auki 15.9.-30.10.2026
- Hankeideoissa ole yhteydessä: heidi.valta@elinvoimakeskus.fi tai puh.0295 024 032

Vesien ja merenhoidon avustus

- Avustushaku auki 15.9-30.10.2026
- Hankkeisiin, jotka **paikallisesti ja alueellisesti vaikuttavimmin** edistävät vesien- ja merenhoidon tavoitteiden toteutumista ja toimenpiteiden toteuttamista.
- Pitkäkestoisten vesien tilan vaikutusten aikaansaamiseksi tavoitellaan **laajempia hankekokonaisuuksia ja useiden toimijoiden yhteistyötä**.
- Toimenpiteiden tarve on tunnistettu vesien- ja merenhoitosuunnitelmissa ja toimenpideohjelmissa vuosille 2022-2027 ja jonka kohdevesistö tai -vesimuodostuma on **hyvää huonommassa tilassa tai tilan säilymiseen kohdistuu riski**.
- Toimenpiteiden ensisijaisena tavoitteena tulee olla **vesien hyvän tilan säilyttäminen tai hyvää heikommassa tilassa olevien vesien tilan parantaminen**
- Toimia tulee kohdentaa enenevässä määrin **ulkoisen ravinne- ja kiintoainekuormituksen vähentämisen**. Vesien tilaa parantamalla voidaan lisäksi saavuttaa hyötyjä, jotka palvelevat laajasti alueen asukkaita ja virkistyskäyttäjiä
- Avustus on pääsääntöisesti 50 % hyväksyttävistä kustannuksista

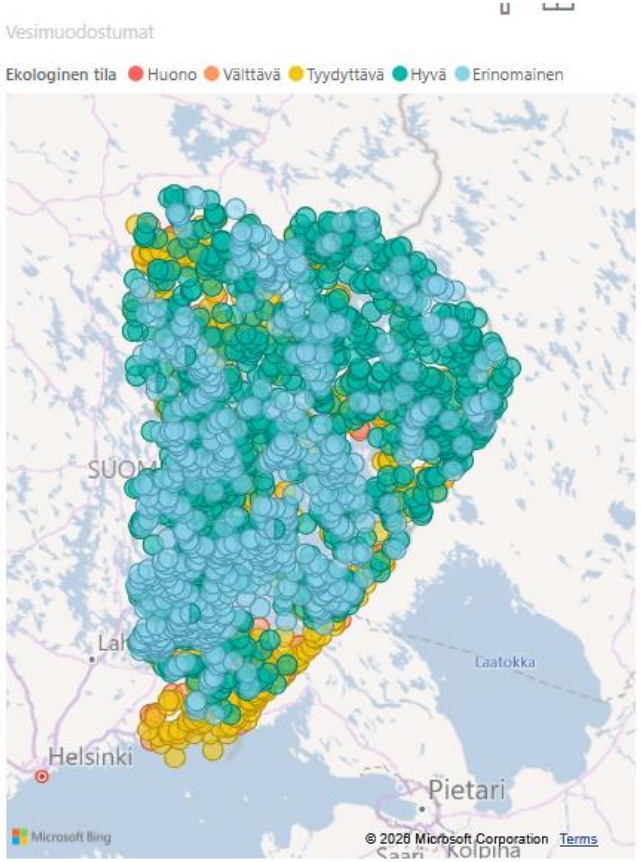
Vesien tila Itä-Suomessa

Luokitellut vesimuodostumat Suomessa

6876
Vesimuodostumia

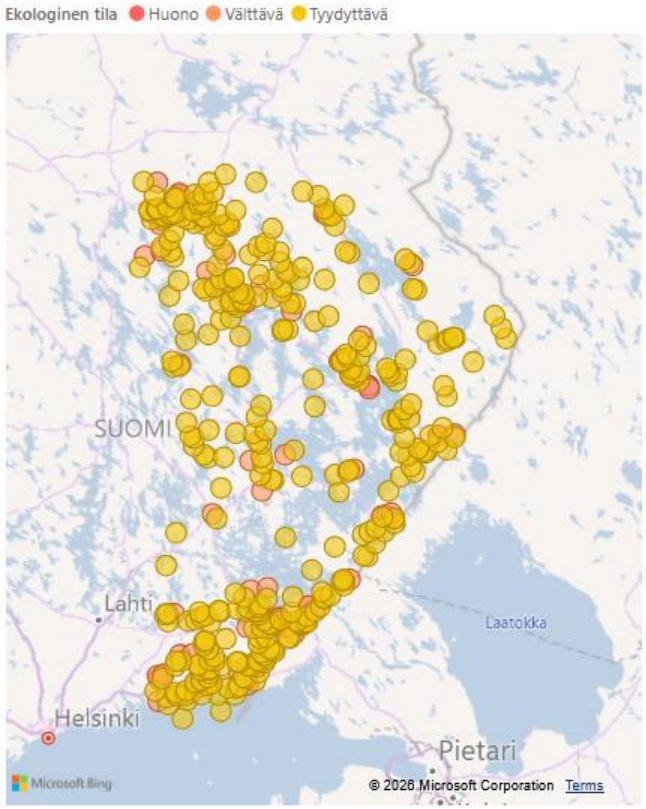
Poista valinnat

Kaikki luokitellut vesimuodostumat ITÄ EVK

1987
Vesimuodostumia

Poista valinnat

Hyvää huonommassa tilassa olevat vesimuodostumat

405
Vesimuodostumia

Poista valinnat

Lisäksi hyvässä ja erinomaisessa tilassa olevat ns. riskikohteet huomioitava: Hyvässä tilassa (riskissä) 286 vesimuodostumaa ja erinomaisessa tilassa (riskissä) 103 vesimuodostumaa

Avustus pohjavesien suojeluun

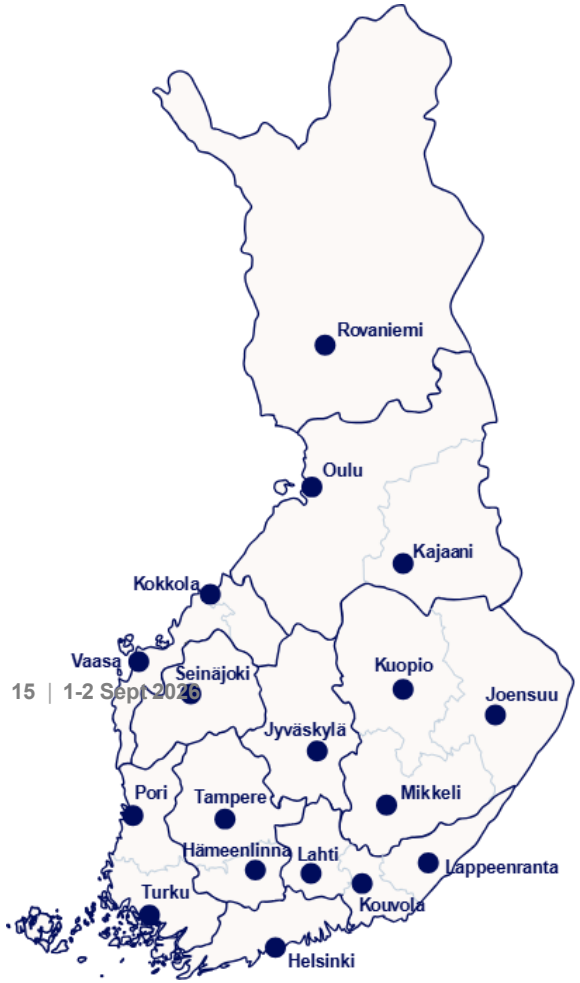
- Hakuaika 15.9-30.10.2026
- Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien laadintaan ja päivitykseen, selvityksiin ja investointeihin.
- Avustus enintään 80 % hyväksyttävistä kustannuksista

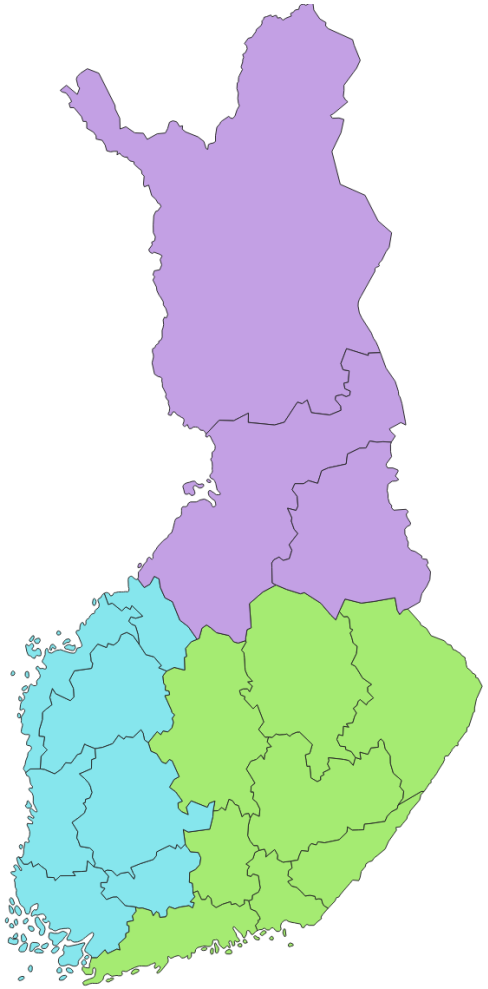
- Arvioinnissa huomioidaan
  - erityisesti hankkeen, selvityksen tai investoinnin **odotettu vaikuttavuus pohjaveden hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi** tai pohjavedelle **ihmistoiminnasta aiheutuvan haitan tai sen vaaran vähentämiseksi.**
  - millaisia pohjaveden suojelutoimia **vesienhoidon toimenpideohjelmassa** kyseiselle pohjavesialueelle on suunniteltu sekä se, onko **pohjaveden tila** alueella **muutoin uhattuna** ihmistoiminnan vuoksi.

Elinvoimakeskusten keskitettyjen vesitehtävien toimialueet

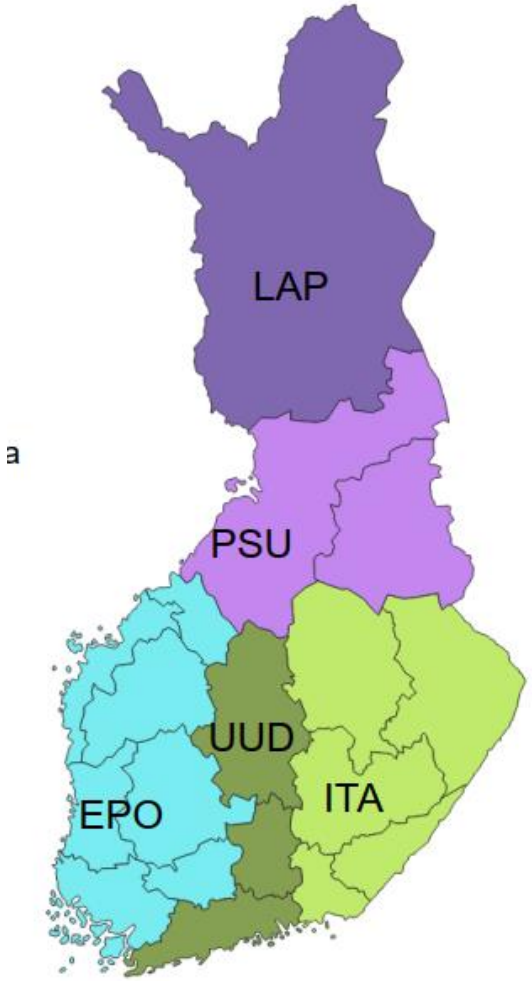
Elinvoimakeskukset

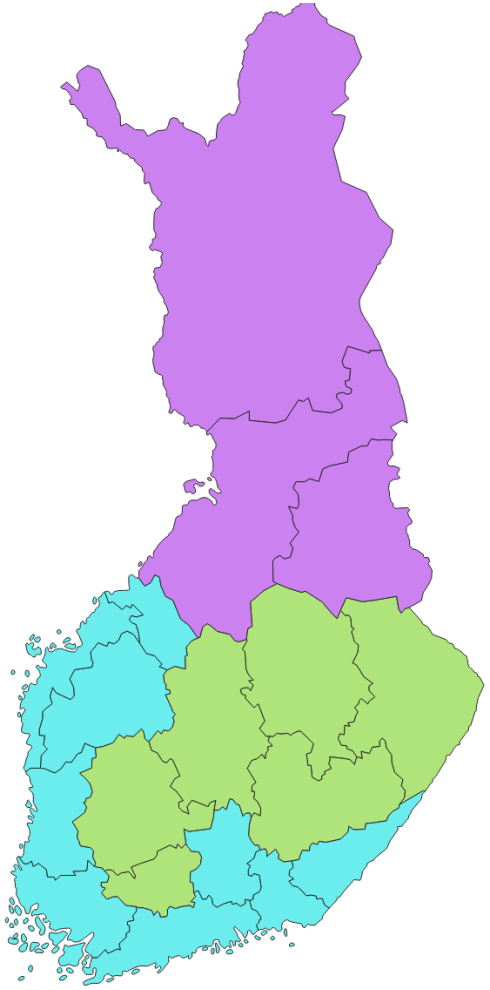
Vesitalous

Vesienhoito

Kalatalous

Kuva lainattu: Turo Hjerppe, Vaikuta Vesiin –päivät 16.9.2026 -esityksestä

EU:n Maaseuturahaston mahdollisuudet vesienhoidossa

Lokakuu 2026

(EU:n maaseutu rahoitus= JÄSMY-rahoitus)

Mihin voit saada tukea?

- **Investointituet, tuki jopa 80 %**
  - Voit saada rahoitusta vesistöjen tilaa parantaviin investointeihin ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin investointeihin, yhteistilojen kunnostamiseen, reitistöihin, energiatehokkuutta, energian säästöä ja uusiutuvaa energiaa lisääviin investointeihin.
- **Tietoa, osaamista ja yhteistyötä, jopa 100 % tuki**
  - Tiedonvälityshankkeet: Keskiössä uusin tieto. Tiedonvälityshankkeessa voidaan laatia selvityksiä ja suunnitelmia.
  - Yhteistyöhankkeet: Edistää maaseudun kehittämistä ja ympäristön tilan parantamista yhteistyön keinoin. Hankkeet voivat liittyä esimerkiksi vesienhoitoon, luonnon monimuotoisuuteen tai ilmastotoimiin. Vähintään kahden toimijan yhteisiä.
- Hakijoina voivat olla esim. paikalliset yhdistykset sekä järjestöt, osakaskunnat, ojitusyhteisöt, kunnat. Talkootyö voidaan hyväksyä osaksi omarahoitusta investoinneissa ja yhteistyöhankkeissa.

Hakujaksot

- Haku jatkuu 2027 vuoden syyskuun loppuun ja hankkeiden toteutus huhtikuun 2029 loppuun.
- Hakemukset käsitellään valintajakson päättymisen jälkeen valintakriteerien mukaisesti
- 1.10.2026 – 31.1.2027
- 1.2. – 30.4.2027
- 1.5. – 30.9.2027
- Huom! Leader-ryhmillä omat valintajaksot ja tukitasot
- Esimerkkejä rahoitetuista hankkeista Hankerekisteristä https://maaseutuverkosto.fi/hankkeet

Elinvoimakeskus
Euroopan unionin osarahoittama

Yhteistiedot ja ajankohtaiset

- Essi Saarinen, 0295 024 012, essi.saarinen@elinvoimakeskus.fi
- Mervi Ukkonen, 0295 024 038, mervi.ukkonen@elinvoima-keskus.fi
- Paikalliset Leader-ryhmät neuvovat omista tuista
  - SavonLuotsi Leader ry (itäinen Etelä-Savo)
  - Veej'jakaja ry (läntinen Etelä-Savo)
- Lisätietoa EU:n maaseuturahoituksesta https://maaseutu.fi/ ja https://www.ruokavirasto.fi/tuet/
- Ota uutiskirjeemme seurantaan: https://maaseutu.fi/ita-suomi/ita-suomen-maaseutuaiheiset-uutiskirjeet/

Elinvoimakeskus
Euroopan unionin osarahoittama

Hankkeet

Elinvoimakeskus

Vesienhoitohankkeet (Vesienhoidon avustus)

- **Pieksänjärven vesikasvien niitto ESAELY/1474/2023 - ITA/1115/2026** , päättyy 10/2026. Niittoa toteutettu vuosina 2024-2025. (Pieksänjärvi-Vangasjärvi osakaskunta)
- **Pieksämäen Hiidenlammen ja Tuopunkankaan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma ESAELY/1601/2024 - ITA/392/2026**, päättyy 11/2026. (Pieksämäen kunta)
  - Vuonna 2008 laaditun suojelusuunnitelman päivittäminen käynnissä. Hiidenlammen alueella on toteutettu rakenneselvitys ja virtausmalli vuonna 2017 sekä pohjavesitutkimuksia ja riskikohteiden kartoitusta 2014. Tuopunkankaan alueella on tehty pohjavesitutkimuksia 2014. Tiedot sisällytetään uuteen suojelusuunnitelmaan. **Hankkeelle jatkoaika?**

Helmi-elinympäristöohjelman lintuvesihankkeet Pieksämäellä

- Kirkko-Surnuilla pressukunnostuskokeilu menossa. Tarkoituksena lisätä vesi-ja rantalintujen suosimaa kasvillisuudesta vapaata liejukkoa.
- Tuomiojärven hoitokalastus on saatu päätökseen.

Kaakkois-Suomen Elinvoimakeskus myöntää harkinnanvaraisia avustuksia vesitaloushankkeisiin

- Hankkeiden tavoitteena on ollut löytää ratkaisu alkuperäisen käyttötarkoituksen menettäneiden vesistörakenteiden poistamiseen ja/tai korvaamiseen esim. pohjapatoratkaisulla.
- Tarkoituksena on ollut ehkäistä vesitaloudellisia riskejä ja haittoja sekä edistää vesistöjen monipuolista käyttöä.
- Avustusta myönnetään pääsääntöisesti 50 % kokonaiskustannuksista, mutta avustus voi olla myös suurempi, mikäli hanke on vesien- ja merenhoitosuunnitelmien, tulvasuojelun, vaelluskalakantojen tai vesiluonnon monimuotoisuuden kannalta erittäin merkittävä hanke.
- Haku: 15.9.2026-30.10.2026. Muuna aikana määrärahojen mukaan.
- Harkinnanvaraisia avustuksia myönnetään valtionavustuslain (688/2001) ja hallintolain (434/2003) sekä vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavien hankkeiden avustamisesta laaditun asetuksen (714/2015) antamien reunaehtojen mukaisesti.

Ruokojärven alivedenkorkeuden nostaminen rakentamalla pohjapato

- Hanke saanut lainvoimaisen vesitalouslupapäätöksen.
- Hakija Vedenjakaja osakaskunta hakee avustusta pohjapadon rakentamiseen syksy 2026.
- Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus avustaa hanketta.

Pieksänjärven säännöstelypadon korvaaminen pohjapadolla

- Yleissuunnitelma Pieksänjärven säännöstelypadon korvaamisesta pohjapadolla valmistunut 8/2023
- Päätös nro 73/2025. Aluehallintovirasto on myöntänyt Pieksämäen kaupungille vesilain (587/2011) mukaisen luvan säännöstelypadon purkamiseen ja sen tilalle rakennettavan pohjapadon rakentamiseen Pieksäjärven luusuaan. (lainvoima 25.11.2026)
- Pieksämäen kaupunki hanketoimija toteuttamis-/rakentamisvaiheessa
- Kaakkois-Suomen Elinvoimakeskus avustaa hanketta

Muut vesistökunnostushankkeet

- **Pieksänjärven hapetus**

Hapetus osana Pieksämäen veden lupavelvoitteita.

- **Pieksänjärven hoitokalastus**

Syksyllä 2025 saalis yhteensä 21 650 kg.

Saalis särkeä ja lahnaa.

Keväällä 2026 saalis yhteensä 13 995 kg

Suurin osa saaliista lahnaa ja särkeä, vain vähän salakoita ja ahventa.

- Naakkima-Naarajärven osakaskunnan **Heiniön valuma-alueen yleissuunnitelma** – hanke. EU:n maaseuturahoituksen (JÄSMY) avustama

- **Pieksänjärvi-Vangasjärvi alueen luontokohteiden reitistön ja luonnon monimuotoisuushanke** – EU:n maaseuturahoituksen (JÄSMY) avustama

Metsätalouden vesiensuojeluhankkeet

Luonnonhoidon asiantuntija **Eero Niemi** vastaa Metsäkeskuksessa metsätalouden vesiensuojeluasioista Etelä-Savossa.

Suunnitelma valmis

- **Naarajärven valuma-alueen eteläosan vesiensuojeluhanke**
  - Hankkeen toteuttajaksi on valittu Maansiirto Kohvakka Ky.
  - Rahoitus myönnetty elokuussa. Toteutustöiden aloitus?
  - Naarajärven hankkeeseen on suunniteltu seuraavat toimenpiteet:
    1 kosteikko
    2 putkipatoa
    5 pohjapatoa
    1 kunnostettava laskeutusallas ja pohjapato
    4 ojatukosta ennallistettavalle suolle

Suunnitelma valmis

- **Hirvijärven valuma-alueen vesiensuojeluhanke** (Naarajärven valuma-alueen pohjoisosassa)
  Suunnittelu on valmis.
  Hankkeelle haettu toteuttajaa kevään luonnonhoitohankkeiden hankehaussa.

Muita hankeita

- Pieksänjärven-Vangasjärven osakaskunnan kuhan kasvututkimushanke tänä vuonna (Jyväskylän yliopisto)

ACWA LIFE

Actions for Waters from Source to Sea

Kyyveden vesienhoitoryhmä

Lasse Hämäläinen

29.10.2026

Yleiset asiat

- Hankkeen visuaalinen ilme valmistunut
  - Hankeposterit, PP- ja Word-pohjat
  - Roll-upit suunnitteilla
- Alustavat intensiivialueet valittu toukokuussa
  - Haavussalmenjoki-Kotkatlahti (Valvatus, Joroisselkä)
  - Valkeamäki-Itäjoki (Pohjois- ja Etelä-Virmasjärvi)
- Demoalueiden valuma-aluekoordinaattorirekryt syksyllä 2026
  - Virtasalmi-Joroinen, Laihianjoki

Euroopan unionin osarahoittama

Toimenpiteiden edistäminen

- Koekalastukset kalatalousalueen ja Luken kanssa yhteistyönä
  - Syvänsi, Valvatus
  - Hoitokalastusten kilpailutus talvella 2026-2027 tarvittaessa
- Seurantanäytteet LVV:n kanssa yhteistyönä
  - Vedenlaatu ja eläinplankton
- Maastokäynnit kosteikkokohteilla
  - Nopeasti edistettäviä kohteita muutamia
- Metsäkeskuksen intensiivialueen maastokäynnit ja suunnittelu syksyllä 2026
- Virmasjoen kunnostus
  - Suunnitelma päivitettävänä lupahakemuskelpoiseksi
  - Luvitukseen 2027->

Euroopan unionin osarahoittama

Viestintä ja tilaisuudet

- Osallistuminen ja hankkeen esittely mm.
  - Vesienhoitoverkoston vuosiseminaari
  - Joroisten iltatori
  - Vaikuta vesiin-päivät
- MTK:n 1. infokirje syyskuussa
  - Tilauslinkki
- Clean Water Alliances-yhteistyö
  - Itämeren alueen valuma-aluekoordinaattoriverkoston kehittäminen
- Strategisten LIFE-hankkeiden yhteistyöverkosto
  - CAPFIN, ACWA, Priodiversity, Biodiversea, PlastLIFE, ACE LIFE ja CircLIFE

Euroopan unionin osarahoittama

Viestintä ja tilaisuudet

- Tulevat tilaisuudet
  - Clean Water Alliances follow-up event
  - Ekothon 2026: Luonnon ennallistaminen ja monimuotoisuus Pohjois-Savossa
  - Virtasalmi-Joroinen yhteistyöryhmän kokous
  - Metsäkeskuksen tupailta

Euroopan unionin osarahoittama

Kyyvesitalkkarin avulla valuma-alueet kuntoon –hanke (1.4.2025-31.3.2027)

- Kyyvesitalkkari on pääosin auttanut ja neuvonut ojitusyhteisöjä ja osakaskuntia
- Ojitusyhteisöt tarvitsevat apua mm. selvityksien kanssa ja tukea toiminnan ylläpitämiseen (ojitusyhteisön herättämiseen liittyvät toimenpiteet, järjestelyjen hoitaminen, tekstien luominen esim. kokouskutsukirjeet)
- Osakaskuntia on tuettu mm. osallistumalla eri tapahtumiin, tukemalla maanomistajia edistämään tavoitteitaan ja auttamalla rahoitushakemuksen sisällön kirjoittamisessa
- Viestintää on välitetty eri tapahtumista, ajankohtaisista rahoitushakemuksista ja hankkeen kuulumisista
- Kyyvesitalkkarin palvelut ovat hyödynnettävissä hankkeen loppuun

Kyyvesitalkkari_Palvelut-ja-hinnat.pdf, huom. tavanomainen tuntihinta on noussut 106 euroon.

  - Yleistä neuvontaa
  - Valuma-aluelähtöistä palvelun tarjontaa (mm. suunnittelua)
  - Vesiensuojelurakenteiden kartoituksia

- Hankkeella on tehty yhteistyötä mm. Vesiviisas maaseutu –hankkeen, viranomaisten, Mikkelin kaupungin ja Metsästäjäliiton kanssa selvityksien ja tapahtumajärjestelyjen toteuttamiseksi.

Muut asiat

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus

Seuraava kokous?